

ROC CHABÀS

L'ESCUT DEL REGNE
DE VALÈNCIA
HISTÒRIA, CIÈNCIA I IDENTITAT

PEDRO FUENTES CABALLERO

EDITORIAL

L'escut del Regne de València no és una simple figura heràldica ni un ornament antic reservat a llibres polsosos o a vitrines de museu. És la síntesis viva d'una història colectiva, el reflex d'un poble que, al llarg de huit sigles, ha sabut alçar-se, caure, renàixer i mantindre la seua personalitat inconfundible. En les seues barres roges i grogues, en la seua corona real oberta i en el seu emblemàtic rat-penat, descansa una identitat que mai ha desaparegut, per més que alguns hagen intentat reduir-la, reinterpretar-la o substituir-la.

Esta revista naix en la voluntat de restaurar el coneiximent rigorós sobre un símbol que ha segut massa vegades manipulat o descontextualisat. L'escut valencià no és un derivat de res ni una imitació d'altre; és el resultat d'un procés històric propi, documentat en pergamins, en sagells, en monuments, en manuscrits forals i en tota la memòria institucional del nostre poble. És, en definitiva, el símbol d'un territori que Jaume I constituí com a Regne sobirà, dotat de lleis, institucions i personalitat jurídica pròpia.

En estos capítuls, oferim al lector un recorregut complet, científic i exhaustiu per l'evolució heràldica, política i cultural d'este emblema. Des dels seus orígens migevals fins a les seues transformacions modernes; des de les primeres representacions en la Baixa Edat Mija fins al seu paper actual en la identitat valenciana contemporànea. Tot recolzat en fonts primàries, investigació històrica i criteri acadèmic, pero també en la passió per una herència que continua viva.

El nostre objectiu és doble:

1. Difondre la veritat històrica del símbol més antic i representatiu del poble valencià.
2. Posar-lo en valor com a patrimoni irrenunciable del Regne de València.

Perque un poble que coneix els seus símbols és un poble que mai serà fàcilment enganyat. I perque l'escut del Regne de València, com la nostra Senyera, no és només memòria: és present, és dignitat i és compromís en el futur.

Pedro Fuentes Caballero

Acadèmic de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana corresponent per Dénia
President de l'Associació Cultural Roc Chabàs de Dénia
La llengua utilisada en este escrit es la oficial de la valenciana (Normes d'El Puig).

Dénia, 2 de decembre de 2025

L'ORIGINE DEL SENYAL REAL: LES BARRES MIGEVALS (S. XII-XIII)

Introducció històrica

La senyal real de les quatre barres -roig i or- és un dels emblemes heràldics més antics d'Europa. La seua vinculació al futur Regne de València és especialment significativa, perquè constituïx la base del seu escut i de la seua simbologia institucional durant més de huit sigles.

Comprendre el seu oríge és fonamental per a entendre també la identitat política que Jaume I instaurà en terres valencianes a partir de 1238.

Analisen la senyal real des del punt de vista jurídic, dinàstic i documental, deixant clara la diferència entre la simbologia de la Casa d'Aragó i les reinterpretacions posteriors alienes a la realitat migeval.

Aparició de la senyal real (S. XII)

La senyal de les barres naix com a emblema personal d'un llinatge, a diferència dels escuts territorials posteriors. En el segle XII, quan encara no existia un sistema heràldic plenament normativitzat, els grans llinages utilitzaven "senyals" per a identificar-se en actes, documents, sagells, estandarts o monedes.

Els primers testimonis segurs del senyal real apareixen en:

El sagell de Ramon Berenguer IV (mitat del s. XII).

Manuscrits vinculats a la seua cancelleria.

Diverses representacions del seu fill Alfons II.

La senyal real és, per tant, un símbol preheràldic, que posteriorment passa a convertir-se en arma heràldica dinàstica. No representa un territori, sino una casa real.

Característiques fonamentals dels primers usos

Disposició vertical de les barres.

Alternança roig-or.

Absència de formes de marques (encara no són escuts, sino senyals).

Ús exclusiu de la família regnant.

És durant la consolidació del sistema heràldic europeu (finals del S. XII – principis del XIII) quan les barres es convertixen en armes heràldiques pròpies de la Casa d'Aragó.

La dinastia aragonesa i la legitimitat jurídica

En integrar-se el llinatge de Ramon Berenguer IV en el Regne d'Aragó a través del matrimoni en Petronela, el senyal real passa a convertir-se en símbol dinàstic de tota la Corona d'Aragó.

Esta unió dinàstica -i no territorial- explica que:

Les barres NO representen Aragó com a territori.

Les barres tampoc representen Catalunya com a entitat política (que no existia com a tal).

Les barres representen exclusivament la Casa real.

Aixina ho deixen clar diversos documents reals, particularment de:

Alfons II, Pere II, Jaume I.

En tots els casos, la senyal apareix associat al monarca, als seus privilegis, a la seua cancelleria i al seu exercici de l'autoritat sobirana.

Per això, quan Jaume I reconquistà el Regne de València, les barres passen automàticament a ser el símbol jurídic de la sobirania exercida sobre el nou regne cristià.

Jaume I i la reconquesta de València (1238)

La reconquesta de València és un moment fundacional i jurídicament determinant.

Els territoris incorporats no s'afegeixen com a part d'un altre regne preexistent, sino que es constituïx un Regne nou i independent dins de la Corona d'Aragó.

En este procés, Jaume I utilisa la senyal real per a:

Signar privilegis i donacions.

Garantir la validesa jurídica dels Furs de València.

Representar la seua autoritat en actes solemnes.

Encarnar la llegitimació del nou regne. La senyal real s'introdueix en l'espai valencià com a símbol de poder institucional, no com a importació cultural d'altre. Els valencians el reben com a part del sistema jurídic que ordena la vida del nou Regne de València.

És significatiu que els primers escuts i sagells valencians deprenen este senyal com a base, lo que demostra que no és un símbol regional compartit, sino una marca real aplicada a un regne propi.

Diferències en versions posteriors catalanitzades

La manipulació del senyal real és moderna, no medieval.

A partir del S. XIX -especialment en el XX- alguns corrents catalanistes intentaren:

Convertir la senyal real en "bandera de Catalunya".

Inferir que la resta de territoris l'utilisaven "per ser catalans".

Reinterpretar el senyal com a símbol d'un supost estat absent en l'Edat Mitjana.

Açò contradiu tota la documentació medieval, que mostra:

Ús dinàstic, no territorial

Les barres representen al rei i a la seua família, no a Catalunya, Aragó o València.

Absència total d'un "estat català" medieval

La Corona era plural, i cada regne tenia la seua personalitat jurídica.

València adopta les barres com a símbol de sobirania pròpia

No per catalanitat, sino perquè el rei fundador tenia eixes armes.

Catalunya no tingué mai un escut propi migeval

Les barres foren sempre reals, mai “nacionals”.

La senyal real de les quatre barres és un símbol profundament lligat a la dinastia que fundà el Regne cristià de València. La seua presència en terres valencianes respon:

A la llegitimitat jurídica de la sobirania regia.

A la creació d'un regne nou i independent dins la Corona d'Aragó.

A la vinculació directa entre Jaume I i el territori reconquistat.

Res en la història migeval avala les reinterpretacions modernes que intenten atribuir-li un origen “territorial català”. La senyal és dinàstic, real i jurídic, i així passà a formar part de la identitat institucional del Regne de València.

EL NAIXIMENT POLÍTIC DEL REGNE DE VALÈNCIA (1238–1300)

La fundació institucional del nou Regne (1238)

La conquesta de la ciutat de València per Jaume I el 9 d'octubre de 1238 no va supondre una mera expansió territorial, sino un acte polític de primer orde: la creació d'un Regne nou, diferenciat i jurídicament independent dins de la Corona d'Aragó.

A diferència d'atres territoris incorporats per anexió o subordinació, València naix des del primer moment com un Regne cristià propi, en una identitat institucional definida. Esta voluntat fundacional queda plasmada en els privilegis reals, en la legislació pròpia i en l'organització administrativa establida immediatament despuix de la conquesta.

Jaume I no actua com a comte, ni com a representant d'un atre territori, sino com a rei fundador, establint un marc polític pensat específicament per al nou Regne de València.

Els Furs de València: base jurídica del Regne

L'element clau que consolida el naiximent polític del Regne de València és la promulgació dels Furs de València, un cos llegal propi que regula la vida del Regne en tots els seus àmbits.

Els Furs:

Definixen les relacions entre el rei i el Regne.

Establixen drets i deures dels habitants.

Regulen l'administració de justícia.

Ordenen la fiscalitat i la propietat.

No són una còpia dels furs d'Aragó ni d'atres drets peninsulars, sino una l·legislació original, adaptada a la realitat social i territorial valenciana.

La seua vigència continuada fins a 1707 confirma que els Furs varen constituir la columna vertebral de l'Estat valencià medieval.

Institucions pròpies del Regne de València

Des del sigle XIII, el Regne de València dispon d'una estructura institucional completa, comparable a la de qualsevol altre regne europeu de l'època.

Les Corts Valencianes

Orgue representatiu dels estaments del Regne, en capacitat l·legislativa i fiscal, i peça clau del pactisme valencià.

La Governació del Regne

Representació directa del poder real, encarregada de l'administració general i de la defensa del territori.

Els Jurats i el Consell

Responsables del govern municipal, especialment rellevants en la ciutat de València.

El Justícia de València

Figura essencial en la defensa del dret foral i en la protecció dels ciutadans front als abusos de poder.

Este sistema institucional confirma que València no era una simple entitat administrativa, sino un Regne plenament estructurat.

Moneda, fronteres i eixercici de la sobirania

La sobirania del Regne de València es manifesta també en elements pràctics i visibles:

Moneda pròpia

L'existència de moneda valenciana reflectix capacitat econòmica, fiscal i administrativa pròpia.

Fronteres definides

El Regne conta en límits territorials clars, tant al nord com al sud, establint una unitat geopolítica coherent.

Administració territorial

El territori s'organisa en governacions, batalles i t ermens municipals, garantisant l'eixercici real del poder.

Estos elements demostren que el Regne de València eixercia una sobirania efectiva, no merament simbòlica.

Els primers usos del senyal real en documents valencians

Des del moment fundacional, el senyal real de les quatre barres apareix en la documentació oficial del nou Regne:

Privilegis de repoblament.

Donacions reals de terres.

Documents fiscals i judicials.

Sagells de la cancelleria real.

La funció del senyal real és estrictament jurídica i institucional: identificar l'autoritat sobirana del rei sobre el Regne de València.

No es tracta d'un s ymbol cultural ni identitari en el sentit modern, sino d'una marca de poder real aplicada a un Regne de nova creació.

Repoblament i consolidació simbòlica

El repoblament cristià del territori valencià és un factor determinant en la consolidació del Regne. Colon procedents de diversos territoris s'integren baix un mateix marc legal: els Furs de València.

Esta realitat favorix la formació d'una comunitat política nova, unificada per:

Una mateixa llei. Un mateix rei. Un mateix territori.

Uns mateixos s ymbols institucionals.

En este context, el senyal real es normalisa com a s ymbol del poder del Regne, i comença a formar part de l'imaginari institucional valencià, assentant les bases de l'escut que evolucionarà en els sigles posteriors.

Entre 1238 i 1300, el Regne de València es consolida com un estat migeval complet, dotat de: Llegislaci o pròpria. Institucions estables. Territori definit.

S ymbols jurídics reconeguts.

El senyal real de les quatre barres acompanya este procés com a expressió visual de la sobirania real i de la llegitimitat del nou Regne. La seua presència en la documentació valenciana confirma que no és un s ymbol prestat, sino plenament integrat en la construcció política del Regne de València.

L'HERÀLDICA EN LA CORONA D'ARAGÓ: ESTRUCTURA I JERARQUIA (SIGLE XIV)

Qué era l'heràldica migeval segons les fonts

L'heràldica migeval no naix com un sistema decoratiu ni identitari en el sentit modern, sino com una necessitat funcional vinculada a la guerra, al dret i a la representació del poder. Les fonts migevals -cròniques, tractats heràldics, sagells i documents notariais- coincidixen en definir l'heràldica com un llenguatge visual normativisador, destinat a identificar persones, llinages i autoritats.

En el sigle XIV, l'heràldica ya està plenament consolidada com una ciència auxiliar del dret i de l'història. Els escuts no s'usen a l'encert:

Responen a una jerarquia precisa.

Estan regulats per normes estrictes.

Tenen un valor jurídic reconegut.

Un escut migeval identifica drets, no sentiments; autoritat, no cultura popular; llegitimitat, no folclores.

Senyal, arma i escut: precisió conceptual

Les fonts migevals diferencien clarament entre diversos conceptes que en l'actualitat solen confondre's de manera interessada.

El senyal

És l'element més antic. Designa un emblema personal o dinàstic, anterior a l'heràldica formal. En el cas que nos ocupa, el senyal de les barres és un senyal real, propi d'un llinatge sobirà.

Les armes

Quan el senyal es fixa dins d'un escut heràldic, passa a ser arma heràldica, sotmesa a normes de transmissió i representació.

L'escut

És la forma reglada que conté les armes i que pot representar:

Una persona.

Un llinatge.

Un regne.

Una ciutat o institució.

Confondre estos nivells és un error metodològic greu que invalida qualsevol interpretació històrica sèria.

Distinció entre senyal dinàstic i emblema territorial

En la Corona d'Aragó del segle XIV, esta distinció és absolutament clara.

El senyal dinàstic

Pertany exclusivament al rei i a la seua casa.

Es transmet per dret dinàstic.

Identifica la sobirania del monarca.

El senyal de les quatre barres és, per tant, real, no territorial.

L'emblema territorial

Representa un regne o una ciutat.

Pot incorporar el senyal real, pero adaptat a la seua realitat institucional.

Evoluciona segons l'història pròpia del territori.

Aixina, quan València adopta les barres, ho fa com a Regne, baix la sobirania del rei, i no com a extensió d'un altre territori.

La Corona d'Aragó com a estructura política plural

La Corona d'Aragó no és un estat unitari, sino una confederació de regnes, cada u en:

Lleis pròpies.

Institucions pròpies.

Identitat jurídica diferenciada.

Símbols específics.

Aragó, València, Mallorca i altres territoris no compartixen escuts territorials, encara que el rei utilise el mateix senyal dinàstic.

Esta realitat és fonamental per a entendre per qué:

No existix una “heràldica catalana” migeval.

No existix un escut territorial català migeval.

El senyal real no pot atribuir-se a un sol territori.

Pere II el Cerimoniós i la normativisador heràldica

El regnat de Pere II de València (el Cerimoniós) marca un punt d'inflexió en l'ordenament simbòlic de la Corona.

Este monarca:

Sistematiza l'us dels escuts.

Regula la representació de corones i cimera.

Definix jerarquia visuals entre regnes i institucions.

Durant el seu regnat:

Els regnes comencen a consolidar escuts propis.

Es fixa l'us de la corona real per als regnes.

Es normaliza la representació simbòlica en documents i edificis oficials.

En el cas del Regne de València, és en este context quan l'escut evoluciona cap a una forma pròpia, diferenciada i reconeguda.

Ordenament simbòlic i legitimitat

L'heràldica migeval no és arbitrària. Cada element té una funció:

El camp: identitat bàsica.

Les peces: autoritat.

La corona: ranc polític.

La cimera: distinció específica.

Este ordenament garanteix que:

Cap territori usurpe símbols que no li corresponen.

Cap llinatge perga la seua legitimitat.

La representació visual siga coherent en tot el sistema polític.

Quan en l'època moderna es trenquen estes regles, no es tracta d'una evolució natural, sino d'una reinterpretació ideològica aliena a la realitat migeval.

L'heràldica en la Corona d'Aragó del segle XIV és un sistema jurídic, jeràrquic i perfectament estructurat. El senyal de les quatre barres és un emblema dinàstic real, no territorial, i el seu us pels diferents regnes respon a la sobirania del monarca, no a una identitat compartida fictícia.

Comprendre esta estructura és essencial per a entendre l'evolució de l'escut del Regne de València i per a desmontar qualsevol intent de reinterpretació interessada del passat.

EL NAIXIMENT DE L'ESCUT PROPI DEL REGNE DE VALÈNCIA (S. XIV–XV)

De senyal real a escut territorial valencià

Durant el segle XIV es produïx un procés fonamental en l'història simbòlica del Regne de València: la transformació de la senyal real dinàstica en escut propi del Regne. Este pas no és immediat ni improvisat, sino el resultat d'una evolució jurídica i institucional lligada a la consolidació del poder valencià dins de la Corona d'Aragó.

Fins al segle XIII, les quatre barres funcionen principalment com a senyal del monarca. A partir del segle XIV, en un context d'estabilitat institucional, el Regne de València comença a apropiarse lligítimament de la senyal com a base del seu propi escut territorial, adaptant-ho a la seua personalitat política.

Este procés és paral·lel al d'altres regnes europeus, a on els símbols reals passen a identificar no solament al sobirà, sino també al territori governat.

L'aparició de l'escut en rombo: forma valenciana

Un dels elements més distintius de l'escut del Regne de València és la seua forma en rombo, una forma heràldica que no és casual ni decorativa.

La documentació migeval mostra que:

El rombo s'utilisa especialment en contextos urbans i institucionals.

És una forma present en sagells i representacions municipals.

Es diferencia clarament de les formes escudades habituals en altres territoris.

En València, el rombo es convertix en una forma identitària pròpia, especialment vinculada a la ciutat de València i al Regne. La seua adopció respon a la voluntat de visualisar una personalitat diferenciada, dins d'un sistema heràldic compartit.

A partir del segle XIV, les quatre barres ya apareixen integrades en un escut en rombo, lo que marca el naiximent de l'escut territorial valencià pròpiament dit.

Justificació jurídica: sagells, privilegis i cròniques

La llegitimació de l'escut del Regne de València no es basa en tradicions orals ni en interpretacions modernes, sino en fonts jurídiques i documentals.

Sagells oficials

Els sagells de la ciutat de València i d'institucions del Regne mostren l'us reiterat del rombo en les quatre barres, com a marca d'autenticitat legal dels documents.

Privilegis reals

Els privilegis concedits pels monarques fan us de simbologia pròpia del Regne, confirmant que València és un subjecte polític diferenciat.

Cròniques migevals

Les cròniques del periodo descriuen el Regne de València com una entitat plena, en símbols propis i reconeguts, sense confusió en altres territoris de la Corona.

Tot això demostra que l'escut valencià no és una creació tardana ni arbitrària, sino una conseqüència directa de la seua realitat institucional.

L'aparició de la corona: símbol de ranc polític

Un pas decisiu en la configuració de l'escut propi del Regne de València és l'incorporació de la corona real.

En heràldica migeval, la corona no és un element ornamental, sino un indicador de ranc. La seua presència significa:

Que el territori representat és un regne.

Que posseïx dignitat política plena.

Que està baix sobirania directa del monarca.

Durant els sigles XIV i XV, el rombo en les quatre barres apareix coronat, especialment en contexts institucionals, sagells urbans i representacions oficials.

Açò confirma que València es percep i es representa visualment com a Regne, no com a comtat, marca o simple possessió.

Primeres representacions de l'escut coronat

Les primeres representacions clares de l'escut coronat del Regne de València apareixen en:

Documents oficials de la ciutat de València.

Decoració arquitectònica gòtica.

Manuscrits administratius i jurídics.

Emblemes utilitzats per institucions del Regne.

Encara que l'iconografia no està totalment fixa, ja s'observen elements constants:

Les quatre barres roges sobre camp d'or.

La forma en rombo.

La corona real oberta.

Estos elements constituïxen la base de l'escut que terminarà consolidant-se en els sigles posteriors, incorporant més alvance la cimera del rat penat.

Entre els sigles XIV i XV, el Regne de València culmina el procés de construcció del seu escut propi, passant del senyal dinàstica del monarca a un emblema territorial plenament valencià.

La forma en rombo, l'us reiterat en sagells i privilegis, i l'incorporació de la corona real confirmen que l'escut del Regne de València és el resultat d'una evolució jurídica, institucional i simbòlica coherent, documentada i llegítima.

Este escut no és una variació d'un altre, sino una expressió visual de la sobirania i identitat política valenciana dins de la Corona d'Aragó.

LO RAT PENAT: MIT, CIÈNCIA I DOCUMENTACIÓ HISTÒRICA

Un símbol únic del Regne de València

Entre tots els elements que conformen l'escut del Regne de València, lo Rat Penat és, sense dubte, el més singular i diferenciador. Cap altre regne peninsular ni europeu adopta de manera tan clara este animal com a emblema heràldic, lo que ha generat, a lo llarg dels sigles, llegendes, interpretacions simbòliques i també nombroses manipulacions historiogràfica.

Este article aborda lo Rat Penat des d'una triple perspectiva: militar, documental i iconogràfica, separant el relat mític de les senyes contrastades i explicant per qué este símbol arraïlat de manera tan profunda en l'identitat valenciana.

Orige militar del símbol

En el context de l'heràldica migeval, les cimeres -figures situades sobre el casc o escut- tenen un orige clarament militar. Servien para:

Identificar al comandant en el camp de batalla.

Distinguir l'estandart real.

Proyectar poder i autoritat.

En el cas del Regne de València, la figura de lo Rat Penat està vinculada a este àmbit militar i a la simbologia de la monarquia fundadora. No apareix com a animal decoratiu, sino com a emblema associat a la protecció, la vigilància nocturna i la presència del rei.

Diversos estudis heràldics senyalen que la forma primitiva de lo Rat Penat deriva d'una figura alada colocada sobre el signe real, que posteriorment evoluciona cap a una representació animal reconeixible.

Els relats de la Crònica de Jaume I

La tradició valenciana associa l'orige simbòlic de lo Rat Penat a relats vinculats a la Crònica de Jaume I, especialment als episodis previs a la conquesta de la ciutat de València.

Segons la tradició arreplegada posteriorment, una Rat Penat hauria alertat a les tropes cristianes d'un atac nocturn, permetent evitar una emboscada i favorint l'èxit militar. Encara que este relat té un component llegendari, no pot entendre's com una invenció moderna, sino com una elaboració simbòlica medieval, habitual en la construcció d'imaginari heràldics.

És important remarcar que:

La Crònica no parla directament d'una “rat penat heràldica”.

El relat funciona com una justificació simbòlica, no com un acte fundacional literal.

El valor del mit radica en la seua funció explicativa, no en la seua literalitat.

La llegenda reforça la vinculació del símbol en la figura del rei i la fundació del Regne.

De lo “dragó plomat” a lo Rat Penat

Un dels punts clau per a entendre l'evolució del símbol és la distinció entre el “dragó plomat” i lo Rat Penat.

El dragó plomat

En l'iconografia medieval, el dragó alat és una figura habitual en cimera reals, especialment com a símbol de poder, vigilància i autoritat. Durant els segles XIII i XIV, el signe real de la Corona d'Aragó apareix en ocasions coronat per una figura alada que pot interpretar-se com un dragó estilitat.

Evolució iconogràfica

En el context valencià, esta figura alada evoluciona progressivament cap a una representació més naturalista, abandonant les traces fantàstiques del dragó i adoptant la forma reconeixible de lo Rat Penat, animal real i present en el territori.

Esta evolució no és casual:

Lo Rat Penat substituïx al dragó com a símbol més pròxim i identificable.

Es reforça el caràcter propi i diferenciador del Regne de València.

Es consolida una iconografia exclusiva, absent en altres territoris.

Presència de lo Rat Penat en els escuts municipals valencians

A partir dels sigles XIV i XV, lo Rat Penat es generalisa com a element simbòlic en:

L'escut de la ciutat de València.

Escuts de viles reals i municipis valencians.

Institucions civils i culturals del Regne.

La seua presència en l'heràldica municipal no és arbitrària, sino una extensió del símbol real, que identifica la pertinença al Regne de València i a la seua tradició institucional.

Este fenomen no es produïx en atres territoris de la Corona, lo que confirma que lo Rat Penat es convertix en un símbol específicament valencià, lligat a la capital i radiada a tot el Regne.

Ciència heràldica i falses interpretacions modernes

Des del punt de vista de la ciència heràldica, lo Rat Penat no pot interpretar-se com un símbol folclòric ni com una mera curiositat. És una cimera reglada, integrada en un sistema simbòlic coherent.

Les interpretacions modernes que intenten:

Negar el seu caràcter històric.

Substituir-ho per figures alienes.

Diluir-ho en símbols compartits inexistents.

no tenen respal documental ni metodològic. Lo Rat Penat és un element plenament llegítim, documentat i consolidat en la tradició valenciana.

Lo Rat Penat del Regne de València no és una llegenda buida ni una invenció tardana. És el resultat d'un procés històric que combina:

Orige militar i heràldic.

Elaboració simbòlica medieval.

Evolució iconogràfica documentada.

Arraïlada institucional i municipal.

La seua presència en l'escut valencià simbolisa vigilància, protecció i identitat pròpia, convertint-ho en un dels emblemes més potents i singulars del patrimoni històric del Regne de València.

LA CORONA REAL DEL REGNE DE VALÈNCIA: FORMA, EVOLUCIÓ I SIGNIFICAT

La corona com a símbol jurídic i polític

En l'heràldica migeval, la corona no és un element ornamental ni decoratiu, sino un símbol jurídic de primer orde. Indica ranc polític, naturalea institucional i grau de sobirania. La seua presència o absència, aixina com la seua forma concreta, responen a normes estrictes del dret heràldic migeval.

En el cas del Regne de València, la corona que apareix associada al seu escut és una corona real oberta, pròpia i coherent en la seua condició de regne dins de la Corona d'Aragó.

La corona oberta valenciana: definició i característiques

La corona real oberta és la forma habitual de les corones reals en la Baix Edat Mija. Es caracterisa per:

Absència d'arcs superiors.

Círcul d'or ricament ornamentat.

Florons visibles, generalment en forma vegetal.

Simetria i proporció equilibrada.

Esta tropologia de corona indica sobirania plena, sense les connotacions imperials de les corones tancades que apareixeran més alvance.

En l'escut del Regne de València, la corona oberta:

Certifica la dignitat de regne.

Diferència València de comtats, marques o senyorijs.

S'integra de manera natural sobre el rombo heràldic.

No es tracta d'una elecció arbitrària, sino d'una representació fidel al llenguatge heràldic del seu temps.

Us de la corona en documents públics valencians

La presència de la corona real valenciana està àmpliament documentada en fonts migevals i baixmigevals. Apareix en:

Sagells oficials de la ciutat de València.

Documents de la cancelleria real vinculats al Regne.

Privilegis, cartes reals i concessions.

Representacions arquitectòniques institucionals.

En tots estos contextos, la corona actua com una garantia visual de llegitimitat, confirmant que els actes documentats emanen d'una autoritat real eixercida sobre un regne concret: València.

Este us reiterat reforça l'idea de que la corona forma part integral de l'escut valencià, i no és un afegitó posterior sense fonament.

Diferències entre corones comtals i ducals

La ciència heràldica migeval distingeix clarament entre els diferents rancs polítics per mig de la forma de la corona.

Corones comtals

Més simples.

Menor número de florons.

Sense ornamentació rica.

Representen dependència jeràrquica.

Corones ducals

Grau intermig.

Major ornamentació que les comtals.

Sense aplegar a la dignitat real.

Corona real

Ornamentació completa.

Florons ben definits.

Us reservat exclusivament als regnes.

La corona del Regne de València correspon inequívocament a este últim tipus. Per tant, qualsevol representació del seu escut sense corona o en una corona inferior implica una distorsió històrica.

Evolució de la corona en l'Edat Moderna

A partir del segle XVI, i especialment en l'Edat Moderna, l'iconografia de les corones experimenta canvis progressius:

Aparició de corones tancades en contextos imperials.

Major estilisació artística.

Variacions segons modes i corrents estètiques.

No obstant, en el cas valencià, la corona oberta tradicional continua sent la referència simbòlica principal quan es representa l'escut del Regne de València, especialment en contextos historicitats i institucionals.

Despuix de 1707, i a pesar de la pèrdua de les institucions forals, la corona no desapareix de l'imaginari valencià, sino que perdura com a símbol històric de la sobirania perduda.

Significat polític i identitari de la corona valenciana

La corona del Regne de València simbolisa:

Sobirania pròpia dins de la Corona d'Aragó.

Igualtat jurídica respecte a altres regnes.

Continuïtat institucional a lo llarg dels segles.

Memòria històrica del poble valencià.

No és un símbol de dominació, sino de dignitat política. Per això, la seua presència sobre l'escut valencià no és negociable des del punt de vista històric ni heràldic.

La corona real del Regne de València és un element essencial del seu escut. La seua forma oberta, el seu ús documentat i la seua diferenciació respecte a corones inferiors confirmen que València posseïa ranc de regne sobirà, en identitat jurídica pròpia.

La corona no afig ornamentació, afig significat. És la prova visual de que el Regne de València va existir, va governar i es va identificar com a tal durant segles.

L'ESCUT COMPLET DEL REGNE DE VALÈNCIA: FIXACIÓ DEFINITIVA EN LA BAIXA EDAT MIJA

La consolidació d'un model estable

Entre els segles XIV i XV, l'escut del Regne de València alcança la seua configuració definitiva, frut d'un llarg procés d'evolució institucional, heràldica i simbòlica. A diferència de fases anteriors, marcades per variacions formals, en este periodo es fixa un model estable i reconeixible, que es mantindrà en essència fins a l'Edat Moderna.

Este model complet integra quatre elements fonamentals:

Escut en forma de rombo, propi del context valencià.

Quatre barres roges sobre camp d'or, com a base heràldica.

Corona real oberta, indicadora del ranc de regne.

Rat Penat com cimera, símbol específicament valencià.

La combinació d'estos elements dona lloc a un escut plenament territorial, diferenciat del signe dinàstic pur i perfectament integrat en el llenguatge heràldic migeval.

El model rombo + agranes: identitat visual valenciana

La forma en rombo es consolida com a forma distintiva de l'escut valencià, especialment en l'àmbit urbà i institucional. Esta elecció no és anecdòtica:

Permet diferenciar visualment l'escut del Regne de València d'atres escuts de la Corona.

Té una llarga tradició en sagells i representacions municipals.

Es vincula directament en la ciutat de València com a capital del Regne.

Les quatre barres, dispostes verticalment i en proporcions regulars, apareixen ja com a armes territorials, no solament com a senyal del monarca. Este pas és clau: el símbol deixa d'identificar únicament al rei per a identificar també al Regne com a entitat política.

Aparició de l'escut complet en manuscrits forals

La documentació escrita confirma esta fixació simbòlica. En la Baixa Edat Mija, l'escut complet del Regne de València apareix en:

Manuscrits dels Furs de València, especialment en còpies solemnes.

Documents jurídics de les Corts Valencianes.

Registres de la cancelleria real vinculats al Regne.

En estos manuscrits, l'escut no actua com a decoració, sino com a marca institucional, reforçant la validea llegal dels texts i identificant clarament l'àmbit d'aplicació: el Regne de València.

La presència simultànea del rombo, la corona i la cimera confirma que, a finals del sigle XV, el model ja està plenament assumit.

Escultures, portades, monedes i banderes

La consolidació de l'escut no es llimita a l'àmbit documental. També es manifesta en múltiples soports materials:

Escultures i arquitectura

L'escut complet apareix en fronteres d'edificis públics, llonges, portes monumentals i espais institucionals, reforçant la presència visual del poder del Regne.

Portades i espais urbans

En la ciutat de València i en viles reals, l'escut identifica autoritats, jurisdiccions i espais de govern.

Monedes

L'iconografia monetària reflectix el ranc del Regne, incorporant símbols que reforcen la sobirania econòmica i política.

Banderes i estandarts

Encara que la bandera i l'escut no són equivalents, l'escut complet influïx en la representació simbòlica del Regne en cerimònies i actes oficials.

Esta presència travessera confirma que l'escut no és un element marginal, sino central en la vida política valenciana.

Autoritats que ampraven l'escut complet

L'escut consolidat del Regne de València és utilitzat per diverses autoritats, sempre dins d'un marc jeràrquic clar:

El rei, com a sobirà del Regne.

La ciutat de València, com a capital.

Les institucions forals, especialment les Corts i la Governació.

Viles reals, com a expressió del poder delegat.

Cada us respecta la jerarquia heràldica, pero tots compartixen el mateix model bàsic, reforçant l'unitat simbòlica del Regne.

Significat polític de la fixació definitiva

La fixació definitiva de l'escut en la Baixa Edat Mija té un significat profund:

Indica madurea institucional.

Reflectix estabilitat jurídica i política.

Projecta continuïtat històrica.

Consolida una identitat visual pròpia.

A partir d'este moment, l'escut del Regne de València deixa de ser una construcció en evolució per a convertir-se en un símbol establert, reconegut i assumit per la societat valenciana migeval.

En la Baixa Edat Mija, el Regne de València fixa definitivament el seu escut complet: rombo en quatre barres, corona real oberta i Lo Rat Penat com cimera. Este model no és fruit de l'improvisació, sino el resultat d'un procés coherent, documentat i perfectament integrat en la ciència heràldica del seu temps.

L'escut complet es convertix aixina en l'expressió visual més clara de la sobirania, identitat i continuïtat del Regne de València, un símbol que transcendix sigles i que encara hui conserva tota la seua força històrica.

L'ESCUT DESPUIS DE LA CAIGUDA FORAL (1707): REPRESSION, PERDURACIÓ I RENAIXENÇA

1707: la ruptura foral i la repressió borbònica

La derrota del Regne de València en la Guerra de Successió i la promulgació del Decret de Nova Planta (1707) varen supondre una ruptura traumàtica en l'història institucional valenciana. El Regne va ser abolit com a subjecte polític, es varen suprimir els Furs de València, varen desaparèixer les Corts i es va imposar un model centralista alié a la tradició jurídica valenciana.

En este nou context, els símbols forals -entre ells l'escut del Regne- varen deixar de tindre reconeixement oficial. L'heràldica pròpia va ser considerada un residu del sistema anterior i, per tant, marginada o substituïda per la simbologia borbònica.

No obstant, la repressió no va implicar una desaparició total. L'escut valencià va deixar de ser institucional, però no va desaparèixer de la memòria col·lectiva.

La supervivència del símbol en València ciutat

A pesar de la prohibició foral, la ciutat de València va actuar com a principal espai de resistència simbòlica. En l'àmbit municipal, Lo Rat Penat i les quatre barres varen continuar presents, especialment en:

Escuts urbans.

Emblemes municipals.

Representacions artístiques i arquitectòniques.

Esta supervivència no va ser casual. La ciutat de València havia segut capital del Regne i depositari de bona part del seu patrimoni simbòlic. Encara que el poder polític foral va ser abolit, l'identitat històrica urbana va mantindre viu l'imaginari del Regne.

Lo Rat Penat, en particular, es va consolidar com a símbol de continuïtat, actuant com a pont entre el passat foral i la memòria moderna.

Associacions culturals i defensa del símbol: Lo Rat Penat

En el segle XIX, en un context de redescobertament de les identitats històriques, varen eixir diverses entitats dedicades a la recuperació del patrimoni valencià. Entre elles destaca, de manera especial, Lo Rat Penat (fundada en 1878).

Esta societat cultural va assumir de manera conscient:

La defensa del nom, la llengua i la cultura valencianes.

La recuperació dels símbols històrics del Regne de València.

La reivindicació del Lo Rat Penat com a emblema genuí valencià.

Lo Rat Penat no crea el símbol, sino que ho rescata i ho dignifica, insertant-ho en un discurs cultural i històric que dona continuïtat a la tradició foral.

Gràcies a estes iniciatives, l'escut del Regne de València va deixar de ser un recort silenciats per a convertir-se en referent identitari conscient.

La Renaixença valenciana i el romanticisme històric

El moviment de la Renaixença, influït pel romanticisme europeu, va eixercitar un paper clau en la recuperació de l'escut i dels símbols forals.

Els intel·lectuals valencians del segle XIX:

Redescobrint les cròniques migevals.

Varen recuperar la memòria del Regne de València.

Varen revalorisar la simbologia heràldica pròpia.

En este context, l'escut del Regne es va percebre com a símbol d'un passat gloriós, d'una sobirania perduda pero no oblidada.

El romanticisme va aportar una càrrega emocional que va facilitar la seua reintroducció en l'imaginari col·lectiu.

No obstant, esta recuperació no va anar purament sentimental: es va fonamentar en fonts documentals, estudis històrics i una voluntat clara de restaurar la veritat històrica.

De símbol silenciats a emblema recuperat

A lo llarg dels segles XVIII i XIX, l'escut del Regne de València va passar per tres fases clares:

Silenci institucional (despuix de 1707).

Supervivència urbana i cultural (especialment en València ciutat).

Recuperació conscient i reivindicativa (sigle XIX).

Este procés explica per qué l'escut va aplegar al sigle XX com un símbol viu, carregat de significat històric, i no com una simple relíquia del passat.

La caiguda foral de 1707 no va destruir l'escut del Regne de València, encara que sí va intentar borrar-ho de l'espai institucional. La seua supervivència en l'àmbit urbà, la seua defensa per part de societats culturals com Lo Rat Penat i la seua recuperació durant la Renaixença demostren que els símbols profunds no desapareixen: resistixen, esperen i tornen.

L'escut del Regne de València es convertix aixina en un símbol de memòria, dignitat i continuïtat històrica, capaç de travessar sigles d'oblit oficial per a recuperar el seu lloc en la consciència valenciana.

L'ESCUT DEL REGNE DE VALÈNCIA EN L'HISTORIOGRAFIA MODERNA (SIGLE XIX-XX)

El redescobriment historiogràfic del segle XIX

El segle XIX marca un punt d'inflexió en l'estudi científic de l'història valenciana. Despuix de dècades de silenci institucional impost pel centralisme borbònic, diversos historiadors i erudits valencians inicien una tasca fonamental: recuperar, estudiar i dignificar el passat del Regne de València des d'una perspectiva documental i crítica.

En este context, l'escut del Regne de València deixa de ser un simple símbol heretat per a convertir-se en objecte d'estudi historiogràfic, analisat a partir de fonts primàries, archius i documentació migeval.

Teodor Llorente: dignitat històrica i simbolisme

Teodor Llorente Olivares representa una figura clau en la Renaixença valenciana. Sense ser un heraldista estrictament tècnic, la seua aportació és essencial en la desvalorisació simbòlica de l'escut i dels elements identitaris valencians.

Llorente:

Defén la singularitat històrica del Regne de València.

Reivindica els seus símbols com a expressió d'una personalitat pròpia.

Integra l'escut i Lo Rat Penat en un discurs cultural de continuïtat històrica.

La seua obra contribuïx decisivament a que l'escut deixi de ser percebut com un residu del passat i recupere el seu valor moral i cultural dins de la societat valenciana contemporànea.

Roc Chabàs: rigor documental i mètode històric

El canonge e historiador Roc Chabàs i Llorens aporta una dimensió fonamentalment científica a l'estudi del passat valencià. La seua obra destaca pel treball sistemàtic en archius, la consulta de documents originals i la voluntat de separar el mit de la realitat històrica.

Sobre la simbologia del Regne:

Analisa sagells, documents notarials i fonts migevals.

Confirma l'us continuat de les quatre barres en l'àmbit valencià.

Situa l'escut dins del marc jurídic i institucional del Regne.

Chabàs consolida una visió documentada i crítica, que servix de base per a futures investigacions heràldiques.

Josep Sanchis Sivera: heràldica i institucions

La figura de Josep Sanchis Sivera és central en l'estudi modern de les institucions i de la simbologia valenciana. La seua obra combina història, dret foral i heràldica, aportant una visió integral del Regne de València.

Sanchis Sivera:

Estudia l'evolució de l'escut en relació en les institucions forals.

Analisa l'iconografia urbana i municipal.

Diferència clarament la senyal real dinàstica de l'escut territorial valencià.

Les seues conclusions reforcen l'idea de que l'escut del Regne de València és un símbol jurídic i institucional propi, plenament consolidat en la Baixa Edat Mija i perfectament reconeixible en la documentació posterior.

Defensa de l'escut front a reinterpretació interessades

Durant els sigles XIX i XX, paralelament a l'alvanç de l'historiografia científica, apareixen també reinterpretació ideològiques que intenten desvirtuar el significat original de l'escut valencià.

Algunes d'estes reinterpretació:

Confonen del·liberadament la senyal real en un símbol territorial exclusiu d'un atre àmbit.

Nega la personalitat heràldica pròpia del Regne de València.

Reduïxen l'escut a una derivació aliena a la seua realitat històrica.

Front a estes visions, l'historiografia valenciana séria ha defés constantment:
El caràcter jurídic i territorial de l'escut valencià.

La seua evolució documentada i pròpia.

La seua vinculació directa en el Regne de València i no en construccions polítiques modernes.

Variants oficials i no oficials de l'escut

Un aspecte analisat en l'historiografia moderna és la coexistència de variants de l'escut, tant en l'àmbit oficial com en l'us popular.

Variants oficials

Formen part de documents institucionals.

Respecten els elements essencials: rombo, quatre barres, corona i Lo Rat Penat.

Presenten llaugeres variacions artístiques segons l'època.

Variants no oficials

Apareixen en contextos decoratius o ideològics.

Poden alterar formes, proporcions o elements.

No tenen fonament històric ni jurídic.

L'historiografia moderna insistix en la necessitat de distinguir clarament entre representacions llegendàries i deformacions simbòliques.

Entre els sigles XIX i XX, l'escut del Regne de València es consolida com a objecte d'estudi historiogràfic rigorós, gràcies a figures com Teodor Llorente, Roc Chabàs i Sanchis Sivera.

Les seues investigacions confirmen que l'escut no és una construcció moderna ni una invenció ideològica, sino un símbol històric plenament documentat.

La defensa de l'escut front a reinterpretació interessades no és una qüestió sentimental, sino una exigència de rigor científic i respecte a la veritat històrica.

L'ESCUT DEL REGNE DE VALÈNCIA DAVANT FALSIFICACIONS I APROPIACIÓ

Quan es manipula la simbologia

Els símbols històrics no solament representen el passat: també són objecte de disputa en el present. L'escut del Regne de València no ha quedat al marge d'esta realitat.

Des dels sigles XIX i XX, i especialment en l'època contemporànea, s'han produït intents de reinterpretació, apropiació i manipulació ideològica del seu significat, a sovint allunyats del rigor històric i documental.

Este capítul aborda estes distorsió des d'una perspectiva acadèmica i crítica, diferenciant clarament entre història demostrada i construccions ideològiques modernes.

Manipulacions catalanistes del símbol real

Una de les principals fonts de confusió ha segut la reinterpretació del símbol real de les quatre barres com un símbol territorial exclusiu d'un àmbit concret, ignorant delliheradament el seu oríge dinàstic i real.

Alguns moviments catalanistes han intentat:

Convertir el símbol real en una “bandera nacional” migeval inexistent.

Proyectar categories polítiques modernes sobre l'Edat Mija.

Negar l'autonomia simbòlica del Regne de València.

Estes tesis entren en contradicció directa en la documentació migeval, que mostra de manera inequívoca que:

El símbol és dinàstic, no territorial.

Pertany al rei i a la seua casa.

És utilitat en tots els regnes de la Corona baix criteris jurídics, no identitaris moderns.

La manipulació consistix, per tant, en descontextualisar el símbol i assignar-li un significat alié al seu temps.

Confusió delliberada entre l'escut valencià i el barceloní

Una atra estratègia recurrent ha segut la confusió interessada entre l'escut del Regne de València i les armes associades a Barcelona o al seu comtat.

Esta confusió es manifesta en:

L'us de formes d'escut incorrectes.

L'eliminació de la corona real valenciana.

L'absència de Lo Rat Penat.

La presentació de les barres com un símbol “comú” sense jerarquia.

Històricament, esta equiparació és insostenible. L'escut valencià:

Té forma pròpia (rombo).

Incorpora corona real, perque representa un regne.

Afig la cimera de Lo Rat Penat, exclusiva de l'àmbit valencià.

Eliminar estos elements equival a deformar l'escut i negar la realitat política del Regne de València.

El rombo: forma pròpia i distintiva de València

La forma en rombo (romboide) no és un detall estètic secundari, sino un element clau de l'identitat heràldica valenciana.

La documentació migeval mostra que:

El rombo s'utilisa de manera recurrent en sagells i representacions valencianes.

Es vincula especialment a la ciutat de València i al seu Regne.

No és la forma habitual en atres territoris de la Corona.

La substitució del rombo per formes alienes respon a una voluntat clara de diluir la singularitat valenciana i d'integrar-la artificialment en un marc simbòlic que no li correspon.

Des del punt de vista heràldic, el rombo és un marcador identitari inequívoc.

La defensa acadèmica del símbol

Front a estes falsificacions, la comunitat acadèmica valenciana ha mantingut una defensa constant del rigor històric. Historiadors, heraldistes i archivers han demostrat que:

L'escut del Regne de València té una evolució pròpia i documentada.

Els seus elements són coherents en la seua realitat institucional.

Les reinterpretació ideològiques no tenen base científica.

La defensa de l'escut no és una qüestió política, sino metodològica: respectar les fonts, el context i la cronologia.

Quan es falseja un símbol, no solament es deforma una imatge: es falseja l'història.

Rigor històric front a apropiació simbòlica

L'apropriació simbòlica es produïx quan un emblema és arrancat del seu context original per a servir a interessos aliens. En el cas de l'escut del Regne de València, este procés ha segut denunciat reiteradament per l'historiografia sèria.

El rigor històric exigix:

Reconéixer la pluralitat real de la Corona d'Aragó.

Respectar la jerarquia heràldica migeval.

Mantindre l'integritat formal dels escuts.

No projectar ideologies contemporànies sobre el passat.

Solament aixina es pot garantir una llectura honesta i científica dels símbols.

L'escut del Regne de València ha segut objecte de manipulacions i apropiació que no responen a la realitat històrica medieval. Estes distorsions, llunt de ser errors innocents, formen part d'una llectura ideologisada del passat.

La defensa de l'escut valencià és, en realitat, la defensa del rigor historiogràfic, de la veritat documental i del respecte a l'identitat política del Regne de València.

Mantindre la forma en rombo, les quatre barres, la corona i Lo Rat Penat no és una opció: és una obligació científica.

L'ESCUT DEL REGNE DE VALÈNCIA EN L'IDENTITAT CONTEMPORÀNEA

Del símbol històric al símbol viu

Els símbols que han superat sigles de canvis polítics, socials i culturals no són simples relíquies del passat, sino elements vius que continuen transmetent significat. L'escut del Regne de València és un d'eixos casos paradigmàtics: naixcut en l'Edat Mija, consolidat institucionalment, silenciàt despuix de 1707 i recuperat en l'Edat Contemporànea, hui en dia seguix present en la vida colectiva valenciana.

Este artícul analisa cóm l'escut actua en l'actualitat com a símbol institucional, cultural, emocional i polític, sense perdre el seu fonament històric.

Usos institucionals actuals

En l'àmbit contemporàneu, l'escut del Regne de València no té un reconeiximent estatal com en l'època foral, pero sí una presència significativa en institucions, entitats i administracions locals.

Es pot trobar en:

Emblemes municipals, especialment en València ciutat.

Documents oficials de caràcter històric o protocolari.

Actes institucionals commemoratius.

Espais públics i edificis d'alt valor simbòlic.

Estos usos no són decoratius: responen a la voluntat de mantindre la continuïtat històrica i de reivindicar l'existència del Regne de València com a realitat política passada pero no oblidada.

Lo Rat Penat com a símbol cultural valencià

Lo Rat Penat ha superat l'àmbit estrictament heràldic per a convertir-se en un símbol cultural transversal. En l'actualitat, representa:

Identitat valenciana pròpia.

Arraïlada històrica.

Resistència cultural.

Continuïtat entre passat i present.

La seua presència és visible en:

Entitats culturals i acadèmiques.

Publicacions, cartells i material divulgatiu.

Festes populars i actes cívics.

A diferència d'atres símbols adoptats per moda o ideologia, Lo Rat Penat posseïx una profunda l'legitimitat històrica, que explica la seua força emocional i simbòlica.

La Senyera i l'escut en festes i cerimònies

En les festes i cerimònies valencianes, especialment les de caràcter històric i tradicional, la Senyera Coronada i l'escut del Regne de València ocupen un lloc central.

Estos símbols apareixen en:

Processons cíviques.

Actes del 9 d'Octubre.

Recreació històriques.

Celebracions municipals solemnes.

La combinació de la Senyera i l'escut reforça un message clar: València té una història pròpia, uns símbols propis i una identitat diferenciada. No es tracta d'un folclorisme buit, sino d'una expressió conscient de memòria històrica.

Significat polític en el context contemporàneu

Encara que hui no existisca un Regne de València com a entitat política sobirana, l'escut conserva un significat polític simbòlic.

Representa:

La reivindicació del dret històric.

El recort de les institucions forals abolides.

La crítica al centralisme uniformador.

La defensa de l'autogovern històric valencià.

Este significat polític no implica partidisme, sino consciència històrica. L'escut recorda que el poble valencià va tindre sobirania, lleis i institucions pròpies, i que estes no són una invenció moderna.

Dimensió emocional i identitària

Més allà del debat acadèmic o polític, l'escut del Regne de València té una càrrega emocional profunda. Per a molts valencians simbolisa:

Orgull de pertinença.

Respecte pels antepassats.

Voluntat de pervivència cultural.

Defensa de la dignitat històrica.

Esta dimensió emocional explica per qué l'escut genera adheriment sincers i, al mateix temps, reaccions hostils per part d'els qui preferixen una història despersonalisada o manipulada.

Entre memòria i futur

L'escut del Regne de València no és un símbol ancorat en la nostàlgia, sino una ferramenta de memòria que projecta valors cap al futur: respecte per l'història, pluralitat, identitat i dignitat colectiva.

La seua vigència contemporànea demostra que els símbols històrics, quan estan ben fonamentats, no caduquen.

En l'actualitat, l'escut del Regne de València segueix sent un símbol viu, present en institucions, cultura, festes i consciència colectiva. El seu valor no radica únicament en el passat, sino en la capacitat de connectar història, identitat i emoció.

Defendre l'escut no és mirar cap a arrere: és reconéixer d'on venim per a saber qui som.

